

la Riverego

ISSN 0830-9574

Bulteno de la Esperanto-Societo Kebekia
Vintro de 1990-91. N^{ro} 21^a. Jarkolekto 5^a.

0,50 \$

*LA JARO DE ALFABETIGO FINIĜAS
LA LABORO POR ALFABETIGO DAŬRAS*

Puisque l'année s'achève... Ĉar la jaro finiĝas...

N'oubliez pas que la Société québécoise d'espéranto est reconnue comme œuvre de charité, et qu'elle peut donc émettre des reçus pour fins d'impôt. Et n'oubliez pas non plus que le progrès de l'espéranto au Québec dépend — entre autres — de l'argent que la Société peut consacrer à ses activités. Pour avoir un reçu pour 1990, datez votre chèque de 1990. Merci.

Ne forgesu, ke la Esperanto-Societo Kebekia estas oficiale agnoskita kiel karitata organizaĵo: ĝi do rajtas doni impostajn kvitancojn kontraŭ donacoj. Kaj ne forgesu, ke la progresigon de esperanto en Kebekio kaŭzas — interalie — la mono, kiun la Societo povas elspezi. Por ricevi kvitancon por 1990, faru ĉekon kun dato de 1990. Dankon.

la Riverego

Bulletin trimestriel de la Société québécoise d'espéranto.

La Riverego estas eldonata de Esperanto-Societo Kebekia. Aperis trimonate. Eldonkvanto : 250
ISSN 0830-9574. Dépôts légaux: bibliothèques nationales du Canada et du Québec.
Premier trimestre 1986.

Redaktis: Sylvain Auclair.

Kunlaboris Hélène Blais, Suzanne Bolduc, Patrice Germain, Tamara Koziej, Zdravka Metz kaj Yanic Viau.

Pri la enhavo de la artikoloj respondecas la aŭtoroj mem.

Senpage por la membroj de E.S.K. Por la aliaj: jara abono: 5 \$ por mara sendo; 6 \$ por aera sendo.
UEA-kodo: kebk-d.

Unuopa numero: 0,50\$, plus sendokostoj.

Limdato por la venonta numero : 1-a de marto de 1991.

Adreso: Esperanto-Societo Kebekia
C.P. 126, succ. « Beaubien »
MONTRÉAL, QUÉBEC
KANADO H2G 3C8 telefonrespondilo: (514) 272-0151

Pour clore l'année internationale de l'alphabétiation, voici deux textes traitant de ce sujet, chacun à sa manière. Hélène Blais est membre de la S.Q.E. et spécialiste des questions d'alphabétisation. Bonne lecture (puisque vous savez lire...)

Por fini la internacian jaron de legpovigo, jen du tekstoj por pritraktas tiun temon, ĉiu laŭ propra maniero. Hélène Blais estas ESKanino, fakulo pri nelegipoveco. Bonan legadon (vi ja scipovas...)

Le pendentif de Ferdinand: une création allographe

par Hélène Blais

J'emploie dans le présent texte le mot *allographe* de préférence au terme *analphabète*. Dans mon esprit, le concept d'analphabétisme doit céder la place à un concept libéré de connotations dépréciatives et contraignantes: celui de l'allographie.

L'emploi du mot *allographe* tente de contrer les conceptions négatives que l'on se fait des participants analphabètes dans le milieu de l'alphabétisation des adultes. À mon avis, on nomme et décrit souvent des participants aux activités d'alphabétisation avec des étiquettes qui agissent comme des cicatrices ou des diagnostics, martelant sans cesse les déficiences qu'on leur reconnaît et qui font d'eux des *cas* déviants et problématiques.

Le mot *allographe* substitué au terme *analphabète* suggère l'idée que celui qui est généralement considéré comme inapte à écrire et à lire, est en fait en position de savoir écrire et lire, mais autrement que par le biais des réseaux officialisés et

patentés de la langue écrite standardisée, en rusant avec la langue. L'allographe est un *relieur de temps* capable de condenser, de digérer et de profiter des expériences et des réalisations accumulées tout au long de sa vie, en utilisant des moyens inductifs et déductifs d'apprentissage. Toute l'évolution de l'activité de l'allographe répond donc à des mécanismes symboliques.

Voilà brièvement pour le mot *allographe*. J'aurai sûrement d'autres occasions de revenir sur ce concept. Je voudrais, pour le moment, vous donner un exemple concret d'un aspect de la créativité allographe.

À Québec, le 29 novembre 1990, j'ai eu le grand plaisir de participer à un *grand dialogue* regroupant 200 personnes sur la problématique de l'analphabétisme. Cet événement a eu lieu au Musée de la Civilisation et avait pour thème *Notre planète est minuscule...*

Dans le cadre de l'année internationale de l'alphabétisation, cette prise de parole collective couronnait l'ensemble des activités du projet de la C.É.C.Q. (Commission des écoles catholiques de Québec), projet qui avait pour mandat de sensibiliser les divers intervenants sociaux de la ville de Québec et de ses environs, à la réalité du monde allographe.

Le but de ce grand dialogue, ce chant à deux cents voix, était de faire le point sur les difficultés à vivre pleinement avec les exigences des papiers reliés au monde de l'école, de la famille, du revenu, de la ville, de la santé, de la culture quand on a de la difficulté à lire, à écrire et à compter.

Un porte-bonheur

Les organisateurs de la rencontre demandaient à leurs invités d'apporter un objet pouvant faire partie d'une exposition sur l'analphabétisme. Voici l'objet que j'ai apporté dans le cadre de cette fête du dialogue avec des adultes en processus d'alphabétisation. Je vous propose ici de lire l'espèce de subvignette qui accompagnait mon objet fétiche, le texte explicatif que j'ai composé pour l'occasion:

Voici un pendentif auquel je suis très attachée. Il ne me quitte jamais. Je l'aime beaucoup parce qu'il est le symbole de toute l'astuce et la débrouillardise que ça prend aujourd'hui pour survivre tous les jours avec les signes écrits.

Ce porte-bonheur a été fabriqué par Ferdinand qui a décidé d'apprendre à lire et à écrire après avoir passé quinze années de sa vie en prison. C'est pendant de longues heures que Ferdinand, seul dans sa cellule, a pensé fabriquer cette corne

d'abondance. Il a fait fondre, avec la flamme de son briquet, un stylo Bic en plastique. Les couleurs rouges et bleues viennent aussi des stylos récupérés qu'il a sculptés en forme de corne d'abondance.

Cette œuvre d'artisan porteuse de chance m'accompagne depuis le moment où Victoire, une grande amie à moi, qui a fait de l'alphabétisation dans sa cuisine pendant de nombreuses années, m'a raconté l'histoire de Ferdinand. En témoignage de son affection pour moi, Victoire m'a donné ce précieux trésor. La corne d'abondance de Ferdinand est mon compagnon de route partout où je vais. Je lui réserve une place de choix dans mon porte-monnaie.

À chaque fois que j'admire ou que je touche à la corne d'abondance de Ferdinand, je pense que toutes les sortes de prisons dans lesquelles nous vivons peuvent malgré tout nous pousser à nous inventer des ailes.

Cela me fait aussi penser que les yeux humains peuvent regarder au-delà des apparences. Ils peuvent lire le monde autrement, le transformer. Ils peuvent nous faire habiter dans notre imagination et la goûter comme un fruit juteux, juché sur les branches de notre planète.

Avec son imagination, avec ses mains habiles, Ferdinand a transformé la fonction du stylo à bille. C'était un outil d'écriture qu'on jetait habituellement après usage. C'est aujourd'hui un bijou qui m'habite comme un objet d'art brut, vrai et plein de sens. C'est une création allographe.

Esperanto kaj alfabetigo

Andy E. Künzli

L'auteur réfléchit sur les possibilités de l'espéranto comme moyen d'alphabétisation, tout en se rendant bien compte que le monde n'est pas encore prêt à cela. Il reste aux espérantistes à rendre leur mouvement mieux connu et plus respecté.

Kelkaj observoj kaj nekompletaj, maturigotaj flugpensoj.

Kial ne esperanto kiel alfabetigalingvo?

Jes, kial ne? Bonega ideo! Bonega solvo! Bonega ŝanco por la monda civilizo kaj por la internacilingva evoluo! La ideo estas vere perfekta, ŝajnas al ni ĉiuj adeptoj de la Internacia Arta Lingvo, precipe de ĝia plej genia realiĝo, Esperanto. Kial do oni ne popularigas tiun ideon? Supozeble, esperanto posedas ĉiujn kapablojn roli kiel alfabetiga lingvo sur diversaj kampoj: ĝi havas internacian kaj facilan alfabeton; ĝi estas antaŭvideble multe pli facile kaj rapide lernebla ol iu ajn etna lingvo; ĝi konas pli ol centjaran historion kaj praktikon; ĝi posedas riĉan literaturon originalan, tradukitan kaj iom post iom ankaŭ fakan; ĝi disponas pri lerniloj, instruiston, infrastrukturo; ĝi estas aplikebla per komputiloj; ĝi pruvis efikon ĉe la lernado inter infanoj; esperanto estas neŭtrala, do ne kunportas iun ŝtatan aŭ religian ideologion; ankaŭ monfontoj aperus, se la esperantistoj kaj ties asocioj kapablus reale pravigi la utilecon de esperanto ankaŭ en ekster-esperanto-movadaj medioj. Do relative idealaj kondiĉoj!

Kompreno por esperanto ekzistasĉie

Al la esperantistaro estas imputeble, ke ĝi tro malforte konscias, kia potencialo de kompreno kaj ĝis certa grado ankaŭ de reala intereso por la zamenhofa lingvo ekzistas en la mondo. Lastatempaj observoj kaj spertoj de niaj *misiistoj*, kiuj iris instrui esperanton en la landoj de la Tria Mondo evidentigas tiun aserton. Centoj da homoj — post lokgazetara anonco — tuj troviĝas en la esperanto-prelegejo kaj eĉ ekpartoprenas esperanto-lecionojn. Al absolutaj senalfabetuloj oni tiel povus bonege servi: ili lernus pere de esperanto ne nur taŭgan alfabeton, sed akirus imagon pri la funkciado de pli malpli ideala lingvo. Ili ne nur gajnus lingvosciojn, kiujn ili povus praktiki, sed tio eble instigus ilin aldone konatiĝi kun novaj lingvoj. Sukcesa travivaĵo! Funkciaj senalfabetuloj aliflanke povus profiti de la potenco de esperanto peri al ili sciojn el la monda civilizo kaj kulturo. Per facila lingvo eblus ne nur kleriĝi, sed akiri valorajn konsilojn diversspecajn. Ankaŭ alloge, ĉu ne?

Kutimaj argumentojpezas

Ŝajnas, ke ĉio tio estas komprenebla aŭ minimume klarigebla al ĉiuj: al alfabetigotoj kaj alfabetigantoj. Sed

la malnove konataj motivoj detruas tiun revon. Koncize kaj resume: la mondo ankoraŭ ne estas matura por la enkonduko de internacia, neŭtrala helplingvo kiel esperanto. Precipe ŝtataj kaj grupaj egoismoj kaj ekonomiaj intereso tro abunde kaj tro krude regas la rilatojn sur tiu ĉi planedo. La granda parto de la homaro, kiu troviĝas en subevoluinta stato, soifegas je materia leviĝo kaj kuratingo, je superado de la ekonomie pli riĉa kaj pli alloga mondo. Tiu ĉi revo ŝajnas al la popoloj pli rapide atingebla ol la utopio de internacia artlingvo. Eble laŭ tiu vico la mondo devas estis konstruata. Unue la ekonomia bonfarto ĉie kaj poste la altaj spiritaj idealoj... Kaj en la mondvasta procezo de la ekonomia progreso rolas kelkaj grandaj nacilingvoj: precipe la angla respektive jam la usona. Kun la nacilingvaj gigantoj *eksportiĝas* ankaŭ la koncerna civilizo, kulturo, mentaleco, ne gravas ĉu humana aŭ barbara. Esperanto ne trudiĝas al la homaro, krom tiam, kiam la homaro bezonas ĝin. La esperantistaro disponas nek pri ŝtato, nek pri potenca ekonomio, nek pri armeo, nek pri polico, kiuj povas devigi tutajn popolojn lerni sian oficialan lingvon. Do, pro la manko de tiuj rimedoj ŝajnas aperi neniun ŝanco por nia lingvo! Laŭ la plej logika leĝo de la naturo — la pli potenca venkos.

Kulpo ankaŭ ĉe la esperantistoj mem

Nun ni rigardu nin mem. Ni ŝatas respondeci la registarojn pri la neapliko de esperanto. Ili ne emas agnoski esperanton kiel konsiderblan solvon de la internacilingva problemo. Samtempe ni glorigas niajn proprajn *meritojn*, fanfaronas kun niaj flataj UNESKO-rezolucioj,

portante surbruste meritmedalojn. Analizante multajn tiajn *meritojn*, oni malkovras, ke ili ne indas je respekto. Mankas en nia movado reala konkurecolukto inter la kapabloj, kiu eliminus diletantecon kaj prosperigus kapablecon. Tiel regus malpli da naiveco, pli da respondeco kaj celtrafeco, pli da efiko. Tiel nian movadon karakterizus malpli da izoliĝo, engetiĝo, stagnado, sed pli da aperteco, pli da progreso, pli da kuraĝo.

Esperanto devas esti respektata. La ĉefa celo de esperanto estas doni ion kulture valoran. Sed kulturo ne signifas *malekonomion*, *malpolitikon*. Kulturo partoprenas kaj en ekonomio kaj en politiko. Sur tiuj premisoj esperanto devas esti evoluigata kaj maturigata al konata, respektata kaj ŝatata laborlingvo. Pri la efektivigo de tiu nelineara procezo respondecas unuavice Universala Esperanto-Asocio, Tutmonda Esperantista Junulara Organizo, kunlabore kun UNESKO, UNO kaj aliaj gravaj kaj signifaj mondorganizaĵoj; kun la landaj kaj fakaj asocioj, respektive sekcioj, la esperanto-centroj, -entreprenejoj, -kooperativoj kaj -individuoj. Esperanto devas reprezenti mondan eliton, al kiu povas aliĝi ĉiu, kiu celas la altajn humanajn ideojn, kiu abomenas la uzon de la malbono kaj la misuzon de la potenco kaj de la privilegioj. Plej drame, esperanto devas persiste pacienci ĝis la revelacio, la elkristaliĝo de alikarakterita homaro, alispeca mondo, kiu ne nur agnoskas, sed ankaŭ sincere kaj libervole deziras neŭtralan, ne-nacian interlingvon. En Eŭropo konstruiĝas la Komuna Domo. Sed tio kompreneble ne estas kialo por spekuladi pri la proksima venko de esperanto. [El *Tejo-tutmonde*, nov-dec. 1990]

REKLAMO

DONACU AL VI MEM !

...abonon al Esperanta revuo kaj vi ĝuos ĉe vi dum la tuta jaro, iom da esperantaĵo.

MONATO - Sendependa revuo kiu enhavas aktualajn informartikolojn de la tuta mondo. Aperas monate
Abono aere: 45.50 \$ malaere: 40 \$

EL POPOLA ĈINIO - Fondiĝis en 1950. Ĝi per esperanto konigas Ĉinion kaj ĝiajn historion geografion, kulturon, ktp al vi. Ĝi enhavas 24 paĝojn da koloraj bildoj. Abono nur aere. Aperas monate.
1 jaro: 15\$, 2 jaroj: 25\$, 3 jaroj: 35\$

ESPERANTISTA VEGETARANO - Pri vegetarismo, sana vivo kaj nutrado. Libervola donaco por aboni. Aperas trimonate.

Sendu ĉekon al Esperanto-Libroservo

6358 rue de Bordeaux, Montréal, H2G 2R8

* * * * *

LA RIVEREGO ET PLUS !

La lecture de La Riverego ne satisfait pas votre appétit pour le mouvement espérantiste, alors nous vous invitons à vous abonner à :

ESPÉRANTO-ACTUALITÉS - Revue française d'espéranto qui contient des informations et nouvelles sur l'espéranto dans le monde. (Paris) Abonnement pour 5 ans, 36.50\$

ESPÉRANTO-95 - Revue trimestrielle bilingue (français - espéranto) sur le mouvement espérantiste. (France) Abonnement pour 1 an, 12\$

KONTAKTO - Revue en espéranto pour les jeunes avec quelques articles pour débutants. 1 an, 14\$

Envoyer votre paiement à Librairie Espéranto
6358 rue de Bordeaux, Montréal, H2G 2R8

Demandez notre catalogue de 800 titres, gratuitement.

BONNE LECTURE - BONAN LEGADON.

Rencontre à Saint-Irénée

par Patrice Germain

La nature y était, le dynamisme y était, l'auberge était l'une des plus agréables qu'il m'ait été donné de visiter mais les gens étaient peu nombreux... dommage (surtout pour eux!)

Le paysage de Charlevoix était en feu, les arbres montraient leurs plus beaux atours; aussi le concours de poésie a-t-il connu un certain succès. Félicitations aux participant-e-s et à Tamara Koziej, la gagnante.

Au programme de la première journée: une pièce de théâtre, interprétée et mise en scène par Régis Ostigny, Yanic Viau et moi. La rencontre de Saint-Irénée restera à l'histoire pour son cri de ralliement: *Stelo! Stelo! Stelo!!* tiré de ladite pièce. J'ai par ailleurs joué

de ma guitare.

Il y a également eu une soirée d'improvisations théâtrales où chacun a pu faire ses débuts d'acteurs, alors que Tamara et Régis ont pu faire leurs débuts d'arbitres (claques comprises dans le cas de Régis). Pendant la fin de semaine, Sylvain Auclair a traduit *La complainte du phoque en Alaska*, nous avons visité La Malbaie, Le Pélican (un bateau), le musée de Charlevoix et le Manoir Richelieu. Des cours ont également été tenus pour les débutants alors que l'OJEQ (KEJO) y allait de ses débuts avec un nouveau membre au sein de son C.A. (Sylvain Auclair) et finalement ses premiers statuts.

Muziko

de Janiko Vijo

Nova magazino Rokmuzika

Aperis antaŭ kelkaj monatoj nova esperanta fangazeto muzika por gejunuloj. Temas pri la trimonata *Rok-Gazet'*, franca gazeto priparolanta laŭnome rok muzikon sed ankaŭ aliajn muzikajn stilojn. Estas artikoloj kaj raportoj pri esperantlingvaj grupoj, koncertoj kaj muzikaj festivaloj, diskoj kaj kasedoj.

Homoj interesataj havi kiel konataron amatorajn muzikistojn povas trovi kontaktojn ĉie en la mondo. Kun sufiĉe da fotoj kaj ilustraĵoj, tiu tridekpaĝa revuo estas

publikigata de EŬROKKA kaj eblas aboni ĝin dum unu jaro sendante 37 internaciajn respondkuponojn al la jena adreso:

EŬROKK-Rok-Gazet'
Esperanto-Rok-Asocio
F-31450 DONNEVILLE
FRANCIO

Ora Team'

Parolante pri rok muziko, mi dezirus paroli al vi pri la lasta kasedo de TEAM', grupo el Slovakio (por tiuj, kiuj ankoraŭ ne ĝin konas, se estas). Tiu grupo, kantante angle, slovake kaj esperante, ekvendis antaŭ kelkaj

monatoj ĝian kasedon, *Ora Team'*, svise etiketigita LF-Koop. Estas pluraj kanzonoj, pritemantaj amon kaj vivsignifon. Kaj laŭ *Rok-Gazet'*, la esperantigita versio pli bonsonas ol la slovaka, kiu pli belaspektas. Ĝia melodia rok', sufiĉe proksima al la popmuziko sed foje hardrokema, igas TEAMon la plej bona el la esperantaj rokmuzikaj grupoj (kvankam ĝi uzas esperanton nur kantante ĉar ĝi ne vere estas esperantista). Multaj muzikemuloj diras, ke estas *nur* kvar aŭ kvin

esperantistaj rokgrupoj, sed fakte estas eble unu aŭ du ĝis nun, kiuj ludas rokmuzikon ne folkmuzikeme.

Fine, stariĝas iuj demandoj koncerne tiujn ses virojn: ĉu ili havas specialan kialon elekti kanti esperante? Ĉu tio tiel daŭros kaj ili fariĝos *veraj* esperantistoj, aŭ ĉu ilia lasta kasedo estis nur eksperimento inter aliaj? Ĉiukaze, mi multe konsilas al vi akiri la dekkanzonan albumon *Ora Team'*, ĝin mendante ĉe la libroservo kontraŭ ĉirkaŭ 22 dolaroj. *Mi roke salutas vin!*

Renkontiĝoj kaj aliaj informoj

Vintroferia semajnfino okazos la 5^{an} kaj 6^{an} de januaro 1991, en Lac Supérieur, apud la parko de la Tremanta Monto. Prezo: 20\$. Ĉiuj kunportu dormsakon, manĝaĵon kaj sportilojn. Por pliajn informojn, telefonu al E.S.K.: (514) 272-0151.

Vintra urba renkontiĝo okazos la 9^{an} kaj 10^{an} de februaro 1991, en la Montreala Esperanto-Domo. Ĝi celas kaj la malnovajn esperantistojn, kaj la Amikojn de Esperanto (kaj ĉiujn inter la du). La prezo estas 3\$ por membroj, kaj 5\$ por nemembroj. Ĝi inkluzivas manĝaĵojn kaj trinkaĵojn.

Programo

- Sabaton posttagemeze: libera diskutado/prezento de la movado
 - Komuna verspermanĝo
 - Vespere: kultura vespero
 - Dimanĉon matene: movada diskutado/kurso por komencantoj
 - Posttagemeze: kuna vizitado
- Pliajn informojn: (514) 272-0151.

La printempa renkontiĝo okazos la 15^{an} kaj 16^{an} de junio. Atentu la ŝanĝon de dato. La loko daŭre estas Sainte-Catherine-de-Hatley. Prezo: 15\$ por tiuj, kiuj dormos en domo; 8\$, por tiuj, kiuj dormos en propra tendo. Ne estos provizitaj la manĝoj, sed ĉiuj povos uzi la komunan kuirejon. Pli da detaloj en la venonta *Riverego*.

Intervjuo

Manŭelo Kampanjaña, prezidanto de Ontario Esperanto-Asocio kaj membro de E.S.K., estis intervjuata ĉe la Toronta franclingva radiostacio CJBC, de Radio-Canada AM, la 2^{an} de novembro 1990. La radiisto inteligente gvidis la intervjuon, unue informiĝante pri la Esperanta tradukista profesia atesto kaj labormerkato (S^{ro} Kampanjaña estas atestita tradukisto i.a. el Esperanto), poste vastigante la temon al Esperanto ĝenerale. Laŭ la intervjuo, *oni taksu la sepminutan surondigon ege kontentiga*.

teurs de cette fin de semaine. Des cours pour débutants de différents niveaux ont été donnés à ces jeunes de la grande région de Montréal, à qui on a aussi fait connaître le mouvement et ses activités.

D'autres activités ont de plus été au programme telles que la baignade, la musique et des visites d'espérantistes.

On peut vraiment considérer cette rencontre comme un succès car tous

les participants se sont dit prêts à continuer leurs cours ou à participer aux activités du mouvement. On pense déjà à la façon de répéter l'expérience l'an prochain.

En terminant, le comité organisateur remercie chaleureusement Tamara Koziej et Régis Ostigny pour nous avoir fourni le lieu de la rencontre et tout leur bon travail qui a contribué à la réussite de cette fin de semaine.

REJO

Une nouvelle branche jeunesse

Janiko Vijo

Le 27 août dernier, suite à la rencontre de jeunes de Laval, le C.A. a officialisé l'existence de la branche jeunesse de la S.Q.E., soit *l'Organisation de la Jeunesse espérantiste du Québec (OJEQ)*. Son comité exécutif est formé de quelques jeunes, dont Régis Ostigny qui en est le délégué au C.A. Parmi les projets envisagés, on retrouve

une tournée des écoles avec kiosques d'information et cours. Aussi, une possible formation d'une délégation québécoise est envisagée pour le congrès international de la jeunesse qui aura lieu en Suède l'an prochain. D'autres informations paraîtront dans les prochains numéros de *la Riverego*.

REJO

Aux étudiant-e-s de cégep

Par expérience, nous savons, à la S.Q.E., que les cégeps — bien plus que les universités, par exemple — sont des milieux propices pour faire connaître l'espéranto. Mais il nous faut un contact à l'intérieur de l'établissement. Voulez-vous faire connaître l'espéranto dans votre cégep? Le travail à faire: poser des affiches, peut-être tenir un kiosque, ou organiser une séance

d'information. Et si ça marche, on pourrait même penser à organiser un cours (faut trouver un local, et tout et tout...). La Société est prête à fournir de l'aide. Pour des raisons pratiques, le tout serait plus facile à organiser dans la région montréalaise, mais tout reste possible.

Contactez notre fidèle répondeur: (514) 272-0151.

la venontaj semajnoj. Nia adreso estas la sama kiel tiu de ESK. Kontaktu nin por pliaj informoj. [Janiko Vijo]

Eŭropo-Azio 1991

La geesperantistoj ŝatantaj fremdigon estas invititaj partopreni internacian renkontiĝon, kiu okazos de la 6^a ĝis la 14^a de julio 1991 en Sverdlosk, en Uralo, ĉe la eŭropazia limo. Tiu semajno, organizata de la Urala Esperanto-Societo, ĉefe temos

pri samaĵoj kaj diferencoj inter la du kontinentoj sed ankaŭ havos plenan kulturan programon.

Malgraŭ multaj organizaj problemoj okazigitaj de la sovetaj aŭtoritatoj (la gastigonta urbo antaŭe estas fermita loko senturisma) la organizantoj aktive prepariĝas ricevi la partoprenantojn en agrabla situo por konigi al ili belajn aspektojn de la rusa kaj soveta civilizo. Por pli da informojn, kontaktu KEJOn. [Janiko Vijo]

Esperanto ekster la movado

Janiko Vijo

Quelques informations sur l'espéranto tirées de sources «extérieures». Le nombre d'espérantistes varie notamment de 100 000 à huit millions...

En la plej novaj eldonoj de iuj libroj, jen tio, kion oni diras pri esperantistaro.

En la «Grand Larousse Illustré» kaj en la anglalingva Universala Enciklopedio, oni mencias ke estas proksimume 100 000 geesperantistoj en la mondo, cifero onidire donita laŭ la librovendado.

En la franca eldono de la libro Guinness de mondaj rekordoj (laŭ kiu esperanto estas la sola lingvo sen malregulaj verboj) povus esti unu miliono da gesamideanoj.

En «Encyclopaedia Britannica» eldonita antaŭ kelkaj jaroj, la maksimumego estus ok milionoj...

Ankaŭ, estas interese scii, ke bona disvatigilo, eĉ se ne estas multe da, estas mencioj de esperanto en nemovadaj libroj. Ekzemple, en

sciencfikciaj romanoj, kiel la fantaziega anglalingva sed tradukita serio de Philip Jose Farmer, «La Riverego de eterneco». En la unua volumo (To Your Scattered Bodies Go/Le monde du Fleuve, J'ai Lu, 1979), la tuta homaro ĵus reviviĝas apud nekonata riverego kaj la heroo tuj rimarkas lingvan problemon. Li diras al la aliaj, ke estus bone uzi esperanton kaj li iome klarigas ĝian originon, ĝian gramatikon, kiu estis ĝia aŭtoro. La legantoj certe ne tuj fariĝas esperantistoj vidante tion sed kiam ili poste reaŭdos aŭ relegos pri la lingvo, eblas ke ili estus iome pli interesitaj. Laŭ mi, tio estas la unua informada ŝtupo. Kaj rimarku ke sciencfikcio, interalie, havas multan legantaron tre varbeblan.

Morto de poezio

Tamara O. Koziej

Dum la aŭtuna renkontiĝo, en Saint-Irénée, okazis poem-konkurso, kun la temo «aŭtuno». La duan tagon, ni ĉiuj voĉdonis por la plej bona poemo. Venkis tiu ĉi. Ĝuu la legadon.
Premier prix — à la suite d'un vote collectif — du concours de poésie de la réunion de Saint-Irénée, sur le thème de l'automne. Bonne lecture.

Aŭskultu homoj!
Jen la poemo
Pri rimoj malobcemo

Okazis tiu terura «revolto»
Tuj post la aŭtuna rikolto
Rimoj... sendependiĝis
Subite anarĥiaj iĝis!

Notoj por ne-partoprenintoj de la aŭtuna renkontiĝo (red.).

¹ Dum la antaŭa nokto, ni ĉiuj spektis tre imponajn forajn fulmojn (éclairs de chaleur).

² Okazis dum la renkontiĝo ia teatraĵo, dum kiu la spektantoj devis krii «Stelo! Stelo! Stelo!» tuj kiam iu aktoro diris «imperiestro»...

³ Ni memoru, ke la novedzo de Tamara nomiĝas Régis...

⁴ Tamara primokas sin mem, ĉar legis ŝi de papero.

objektiva observanto:

Supozeble influitaj per vesperaj fulmoj¹,
Kaj ege lacigitaj per longa subpremado
de sentalentaj verkistoj, nokte rimoj liberigis
latentan potencon kaj kreis historian verkon:

Deklaraciopri libereco
kaj rimaj rajtoj — proze!

Stelo²!
Ŝtelo!
Ĉielo!
Mielo!

Ekestis granda tumulto
Regis, Régis... sovaĝa volupto (uuuhhh!)³

rimo I «Mi estas rimo memstara
Ne ordonos al mi tiu fiii Tamara!»
rimo II «Sencon de vortoj mi kaŝos
Miksos ĉion galante
Ege vin embarasos!»
Kriis la rimo saltante.

(Rimoj kuraĝe prelegis
Parkere!

Neniu de l' papero legis⁴...)

Aliaj perkape jesis
Ideon tiun trovante vera.
Komune novajn leĝojn kreis
Por poetaro mizera.

Dum mateno venonta
Kunvenis verkistoj ĉiuj
Kaj kun paleco survizaĝe morta
Legis la deklaron!

La movado en Montrealo

Le Club d'espéranto de Montréal a un problème d'organisation. Personne n'en a la responsabilité, ce qui fait qu'il ne s'y passe presque plus rien.

En Montrealo troviĝas la plej granda grupo de Esperantistoj en Kebekio. Sed tio ne certigas bonan kunagadon. Ni diru ĝin klare: la Montreala Esperanto-Klubo ekzistas preskaŭ nur surpapere.

Esperantistoj, ĉefe komencantoj, devas havi okazon renkontiĝi kunparoli kaj praktiki la lingvon, se tio eblas. Klubo estas plej ofte taŭga ilo por tio. Sed iu devas respondi pri la organizado de la renkontiĝoj (kaj pri aliaj aferoj, kiel kotizoj, k.t.p.). Kvankam estas en Montrealo multaj agemaj Esperantistoj, ili plej multe emas okupiĝi pri aliaj, laŭ ili pli gravaj, urgaj aŭ interesaj, aferoj. Kvankam estas libera loko por la

renkontiĝoj, ĝi utilas ĉefe por oficejaj — tamen gravaj — laboroj. Kvankam iuj Montrealanoj deziras lerni Esperanton, neniu havas la emon aŭ tempon instrui al ili. Kvankam Esperantistoj volas renkontiĝi, neniu havas la emon respondi pri tiuj renkontiĝoj.

Ĝis nun estis renkontiĝoj lastan lundon de la monato. Tiu tago same indas kiel aliaj, kaj ĝi ektradiĉiĝis. Sed oni devas ĉiam rememorigi al la homoj (*la Papago*, kvankam interesa ilo, ne atingas ĉiujn, ĉar iuj ne telefonas ĝin). Iu devas ĉeesti la renkontiĝon. Iu devas zorgi pri programo. Iu...

Klaĉoj

Suzanne Bolduc, Patrice Mongeau kaj Maryse forlasis la Esperanto-Domon por krei novan. Ili aĉetis propran domon, en kvartalo Villeray. Samtempe, Sylvain Bélisle, Denise Richard kaj Gabrielle decidis reveni el la Chaux-de-Fonds. Eksciinte, ke Patriko serĉas luantojn, ili ekloĝis en la sama domo, ĉe la etaĝo.

Danielle Bédard kaj Yvon Roux ĉi-somere foriris Eŭropon por longa esperantista vojaĝo. Bonan restadon!

Régis Ostigny finfine kunloĝas kun la edzino, polino Tamara Koziej. Li vojaĝis Eŭropon dum kelkaj semajnoj, kaj iel *premis* la kanadajn enmigrajn instancojn.

Krokodiloj svarmis okaze de la Kuba kongreso. Ne temis pri parolantaĉoj, sed pri veraj krokodiloj, vidataj dum ekskurso al krokodil-bredejo.

Rencontres et autres informations

Une rencontre se tiendra pendant l'hiver, les 9 et 10 février, au centre d'espéranto de Montréal (6358, rue de Bordeaux). Elle est destinée tant aux anciens espérantistes qu'aux Ami-e-s de l'espéranto. Le prix est de 3\$ pour les membres et de 5\$ pour les non-membres. Les participants pourront grignoter et des boissons chaudes et froides seront servies.

Programme:

- samedi après-midi: arrivée
/présentation du
mouvement
 - souper communautaire
 - soirée culturelle
- dimanche matin: discussion sur le
mouvement/cours
pour débutants
- après-midi: visite

Information: (514) 272-0151

Une fin de semaine d'hiver aura lieu les 5 et 6 janvier 1991, à Lac Supérieur, près du Parc du Mont Tremblant. Prix: 20\$. Chacun doit apporter son sac de couchage, sa nourriture et son équipement de sport d'hiver. Pour de plus amples

informations, téléphoner à la S.Q.E.: (514) 272-0151.

La rencontre printannière aura lieu les 15 et 16 juin. Notez le changement de date. Le lieu est toujours Sainte-Catherine-de-Hatley. Prix: 15 \$ pour coucher en chalet, 8\$ pour les campeurs. Les repas ne sont pas fournis, mais tous pourront utiliser la cuisine commune. Plus de détails dans la prochaine *Riverego*.

Membership

La S.Q.E. perd chaque année plusieurs membres; on compte de plus des esperantistes québécois qui n'ont jamais été membres de la Société. Comme il y a maintenant une petite équipe de volontaires, le conseil a décidé de recontacter par téléphone tous ces non-membres. Peut-être serons-nous bientôt plus nombreux que les 158 membres actuels (dont 77 Amis de l'espéranto).

Par ailleurs, aura lieu en décembre une petite fête destinée aux collaborateurs de la Société. Pour une fois qu'on se réunit sans travailler...

Vous pouvez voir à la page ci-contre une publicité vous invitant à devenir membre individuel de l'Association mondiale d'espéranto (U.E.A.). Même si la majorité des membres de l'U.E.A. le sont via les associations nationales (ici, c'est encore l'association canadienne d'espéranto), à un coût très minime, ce sont les membres individuels qui constituent le principal appui de l'U.E.A.

On peut devenir membre individuel selon plusieurs catégories, que nous présentons ici. Le *Membro-Abonanto* (se référer à l'annonce) reçoit la revue mensuelle *Esperanto*, qui traite de l'état du mouvement espérantiste dans le monde, et le *Jarlibro*, qui, dans une première partie, présente les principales organisations espérantistes du monde et, dans une seconde partie, une liste de délégués, personnes prêtes à fournir gratuitement aux membres information et assistance.

Le *Membro kun Jarlibro* ne reçoit que le *Jarlibro*. Le *Membro kun Gvidlibro* ne reçoit que la première partie du *Jarlibro*, intitulée *Gvidlibro*. Les MA et MJ de moins de trente ans deviennent MA-K et MJ-K. Ils reçoivent gratuitement la revue bimestrielle *Kontakto*, au contenu très diversifié, tant par les sujets (elle ne traite pas du mouvement espérantiste) que par le style (une part importante de ses articles est en espéranto facile).

Pourquoi ne deviendrez-vous pas membre de l'U.E.A.?

Ĉu vi sekvas la novaĵojn?

Kiu organizaĵo en 1989-1990:

- organizis la plej grandan E-renkontiĝon en ambaŭ Amerikoj?
- ligis rilatojn kun sep novaj landaj asocioj el Eŭropo, Afriko kaj Azio?
- pledis por la rumana Esperanto-movado ĉe Unuiĝintaj Nacioj, kaj poste subtenis ties renaskiĝon per libroj, revuoj kaj membrigoj?
- elspezis pli ol 100 000 guldenojn por disvastigi Esperanton en la evoluantaj landoj?
- renovigis sin per la ŝanĝo de ok el siaj naŭ estraranoj?
- radikale plibonigis la aspekton de la plej legata revuo en Esperanto?
- aperigis kaj senpage dissendis ilustritan brokatalogon en dekmil ekzempleroj?
- realigis ĉion ĉi kiel parton de sia Strategia Plano por la dua jarcento de Esperanto?

Nur unu tia organizaĵo ekzistas. Kaj ĝi bezonas vin.

Subtenu la tutmondiĝon de Esperanto. Membrigu en UEA.

Universala Esperanto-Asocio, Nieuwe Binnenweg 13806,
NL-3015 BJ Rotterdam, Nederlando

Por membriĝi, plenigu la ĉi-suban slipon kaj sendu ĝin (aŭ fotokopion) al via landa peranto:
S-ino Merle Haltrecht-Matte, 7083 Notre Dame, Orléans, Ont., K1C 1J1

Mi membriĝas en UEA en la indikita kategorio por la jaro 1991 kaj kunsendas mian kotizon:

- MA Membro-Abonanto (ricevas la Jarlibron kaj revuon *Esperanto*), \$45
- MA-K* Juna Membro-Abonanto (ĝis 29 jaroj-ricevas ankaŭ la revuon *Kontakto*), \$45
- MJ Membro kun Jarlibro (ricevas la Jarlibron, sed ne la revuon), \$18
- MJ-K* Juna Membro kun Jarlibro (ĝis 29 jaroj-ricevas ankaŭ la revuon *Kontakto*), \$18
- MG Membro kun Gvidlibro (minimuma kategorio), \$8
- DM Dumviva Membro (ricevas la Jarlibron kaj revuon dum la tuta vivo), \$1125

Nomo _____

Adreso _____

*Naskiĝdato _____ Profesio _____

Dato _____ Subskribo _____

la Riverego

Esperanto-Societo Kebekia
Vintro de 1990-91. Nro 21a.

Ĉi-numere :

Morto de poezio

Aŭtuna renkontiĝo

Créativité allographe

Esperanta rok-muziko

Esperanto kaj alfabetigo

Société québécoise d'espéranto
C.P. 126, succ. « Beaubien »
Montréal H2G 3C8